

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ

«ВИШИВАНКА - ГЕНЕТИЧНИЙ КОД УКРАЇНЦІВ»

Початковий та основний рівні, 3 роки навчання

Київ 2024

Схвалено педагогічною радою Українського державного центру позашкільної освіти, протокол № 3 від 20 грудня 2024 року

Автори:

КУЗЬМЕНКО Світлана Василівна, керівник гуртка Українського державного центру позашкільної освіти;

СУК Лариса Едуардівна, методист Українського державного центру позашкільної освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Створення авторської навчальної програми обумовлюється необхідністю залучення вихованців до творчої діяльності через досягнення естетики сучасного одягу, розкриття їхніх талантів, а також популяризацію української вишивки як виду національного народного декоративно-ужиткового мистецтва, яке формує національну свідомість, сприяє виробленню позитивного іміджу українців, гордості за свою історію, культуру, формуванню української ідентичності, змістовній організації дозвілля дітей та підлітків. Особистісний творчий розвиток здібностей вихованців забезпечується заняттями мистецтвом вишивання, зокрема, оздобленням костюму українською вишивкою. Вихованці освоюють ручне та машинне шиття, плетіння гачком, в'язання та різноманітні способи традиційного українського вишивання, навчаються конструювати, моделювати, виготовляти та оздоблювати одяг, складати композиції художньої вишивки, створювати оригінальні модні ансамблі. Мистецтво відчувати красу навколишнього краю і передавати це в узорах вишивки передавалось у сім'ях в Україні від бабусі до матері, а від неї - змалечку до дочок з покоління в покоління з глибини віків, розкриваючи душу українського народу та його споконвічне прагнення до прекрасного.

У навчальній програмі «ВИШИВАНКА - ГЕНЕТИЧНИЙ КОД УКРАЇНЦІВ» інтегровані різноманітні аспекти STEAM освіти для розвитку креативного мислення, корисних навичок, та технологічних аспектів виготовлення та оздоблення одягу в українському стилі. Вихованці можуть досліджувати властивості матеріалів, які використовуються для пошиття одягу та декорування (матеріалознавство). Математика у шитті та оздобленні одягу проявляється через зняття мірок та перенесення їх на викрійку, моделюванні, вивченні симетрії та її видів, пропорцій, обчисленні необхідної кількості матеріалів та розрахунку вартості виробів. Для проєктів, щоб побачити свої ідеї в цифровому вигляді перед реалізацією та виконати правильний розрахунок кількості матеріалів, розміщення елементів крою на тканині, можуть використовуватись і, відповідно, попередньо вивчатись основи графічних редакторів, застосовуватись програми для моделювання (просто візуальне моделювання, підбір кольорів, геометричних форм та пропорцій тощо). Вихованці можуть наочно вивчати геометричні принципи у створенні дизайнів, розуміти, що таке баланс і симетрія, симетрія в узорах тощо. Інженерія допоможе вихованцям зрозуміти, як використовувати клеї, поєднувати різноманітні матеріали, планувати їх кількість, виконувати прості математичні обчислення, при проєктуванні.

Важливе вивчення основ естетики, таких, як поєднання кольорів, щоб була кольорова гармонія, пропорції, симетрія та ритм, текстури та композиційні принципи (ритм, контраст, єдність) – ключових елементів, які формують естетичну цінність текстильних виробів. Оскільки основою оздоблення та декорування є креативність, вихованці мають мати можливість експериментувати з кольорами,

формами та текстурами, створюючи власні художні варіанти. Вивчення історії декоративного мистецтва (народознавство, історія), зокрема українського, може надихати на створення нових виробів у традиційному стилі із сучасних матеріалів, тому мистецтво є однією з головних складових оздоблення одягу, яка дозволяє виразити свої художні ідеї через створення нових моделей.

Вивчення та відродження народних традицій одного з давніх видів української народної творчості у сучасній площині, формування естетичного смаку відбувається на основі освоєння законів художньої композиції. Оздоблений власноруч, виконаний з доступних матеріалів яскравий та різноманітний оригінальний одяг із українською вишивкою дає можливість кожному з вихованців виразити власну індивідуальність у своєму костюмі, який давно став ознакою сучасної української національної ідентичності. Розвиток уміння втілювати в сучасних формах свого вбрання вічне духовне багатство українців є актуальним та своєчасним для нашого сьогодення, оскільки воно надає можливість створювати та передавати в майбутнє естетику та самобутність українського народу. При стилістичній спільності рис вишивки в усіх регіонах України в цілому, існує різноманіття локальних особливостей кожного регіону країни, що проявляються в характерних орнаментальних мотивах і композиціях, улюбленій колірній гамі, специфічних техніках виконання тощо. Дослідження орнаментально-образотворчої системи української вишивки виявляє співіснування як рослинного, так і геометричного орнаментів, семантика яких свідчить про їхнє стародавнє коріння. Естетично переосмислені в часі, українські вишивки не втратили свого художнього значення і в XXI столітті та інтегрувались в міжнародну культуру, представляючи нас у світі.

Приклади практичних занять:

експерименти з фарбами (вивчення змішування кольорів та створення нових відтінків, малювання);

цифровий дизайн (використання графічних програм для моделювання майбутніх робіт);

створення орнаментів (використання геометричних фігур, флористичних, фауністичних, семантичних знаків для виготовлення складних елементів одягу, дизайн).

Такий інтегрований підхід STEAM не лише сприятиме розвитку у дітей творчого мислення, але й дасть їм можливість оволодіти базовими технічними та науковими знаннями, що допоможе у подальшому розвитку їхніх навичок, які вони зможуть застосовувати у різних сферах.

Пропонована програма побудована на основі особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів у освітньому процесі та передбачає вивчення різноманітних способів оздоблення одягу українською вишивкою в національному стилі в різноманітних традиційних та осучаснених техніках.

Навчальна програма реалізується у гуртках, секціях, творчих об'єднаннях, клубах рукоділля закладів позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку декоративно-ужиткового профілю та спрямована на дітей віком 7-18 років.

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема, рукоділля.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної, яка передбачає ознайомлення з основними напрямками та техніками рукоділля як виду українського декоративно-ужиткового мистецтва; базовими знаннями з рукоділля, початковими технічними та технологічними знаннями про роботу з різноманітними матеріалами (тканиною, папером, бісером, нитками тощо); знаннями з матеріалознавства, а також знаннями про український традиційний одяг, моду та етностиль; освоєння критеріїв оцінювання виробів із позицій художньої естетики та техніки виконання;

практичної, яка спрямована на формування вмій і навичок роботи з різними матеріалами й інструментами; освоєння традиційних та сучасних технік в рукоділлі, виготовлення виробів в різних техніках декоративно-ужиткового мистецтва; використання набутих знань, умінь, навичок під час роботи з різноманітними матеріалами; добування матеріалів за їхніми властивостями, кольором, фактурою; розвиток самостійності в практичній діяльності; дотримання правил безпеки; здійснення композиційного аналізу виконаних робіт; створення естетичних виробів для практичного вжитку;

творчої, яка спрямована на формування творчої особистості, її художнього смаку, української ідентичності, творчої уяви, фантазії; задоволення потреб у творчій самореалізації; розвиток творчих здібностей, просторової уяви, фантазії; набуття досвіду творчої діяльності під час роботи з різними матеріалами та при створенні композицій і виробів; здатності проявляти творчу ініціативу;

соціальної, яка передбачає розвиток стійкого інтересу до традиційних та сучасних технік української вишивки; оволодіння культурою праці; виховання позитивних якостей емоційно-вольової сфери (самостійність, наполегливість, працелюбність тощо); оволодіння основами культури співпраці в колективі; виховання доброзичливості й товарищескості; професійного самовизначення та творчого становлення, українську самоідентифікацію.

Програма передбачає навчання вихованців у групах початкового та основного рівнів впродовж трьох років.

На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин:

початковий рівень – 144 год. (4 год./тиждень), (діти віком 7-12 років);

основний рівень, перший рік навчання – 216 год. (6 год./тиждень), (діти віком 13-15 років);

основний рівень, другий рік навчання – 252 год. (7 год./тиждень), (діти віком 16-18 років).

Основними напрямками роботи є пошиття та українське народне оздоблення одягу. Заняття по вивченню історії українського одягу та його оздоблення, основ

естетики та проектування чергуються з практичною роботою, якій надається перевага, та під час виконання якої знання вихованців із різних сфер актуалізуються та інтегруються. Теми подано в порядку зростання складності змісту навчального матеріалу.

Для отримання належного результату та досягнення поставленої мети важливо велику увагу приділити ознайомленню вихованців з основами колористики та матеріалознавства, основними напрямками рукоділля (робота з папером, тканиною, бісером, нитками), вивченню прийомів роботи з різними інструментами та пристосуваннями, які використовуються в рукоділлі, та правилам безпеки при користуванні ними.

Методи опрацювання навчального матеріалу різноманітні, їх можна варіювати залежно від рівня навчання: бесіда, розповідь-пояснення, дискусія, інструктаж, пробні вправи, тренувальні вправи, індивідуальні та творчі завдання, виконання практичних завдань за зразком або схемою під керівництвом педагога; наочна демонстрація; порівняльний аналіз, моделювання кінцевого очікуваного результату, виконання самостійних проєктів та колективної творчої діяльності, проведення мініконкурсів, ігор, екскурсій (до художніх, краєзнавчих та етнографічних музеїв, на виставки декоративно-ужиткового мистецтва) тощо. На заняттях використовуються дидактичні матеріали: плакати з креслениками, різноманітні ілюстрації, фотоматеріали, зразки готових виробів, ілюстровані журнали мод. Навчальний процес має креативний і виховний характер. Підсумком роботи вихованців є творчі проєкти (колективні та індивідуальні).

Ресурсне забезпечення розкривається у методах опрацювання навчального матеріалу, технологіях, методиках і формах навчання та конкретизоване в орієнтовному переліку обладнання (додаток до навчальної програми).

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, виконання контрольних вправ, захист творчих робіт, участь в конкурсах, виставках, концертах, фестивалях, захист навчальних проєктів або портфоліо, виконання тестових, творчих завдань.

Навчання за пропонованою навчальною програмою не потребує спеціальної підготовки та знань. Навчальний матеріал адаптований до занять зі здобувачами освіти різного рівня підготовленості.

За цією програмою можуть проводитися заняття в групах індивідуального навчання, які організуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах.

Програма є орієнтовною. За необхідності керівник гуртка може внести до програми зміни, які не повинні впливати на загальний зміст навчальної програми. Незмінними мають залишатися мета, завдання і прогнозований результат освітньої діяльності.

У відповідності до пункту 4 розділу 3 Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти, затвердженої наказом МОН від 05.01.2021 № 17, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 березня 2021 року за №

308/35930, заклад позашкільної освіти може використовувати згідно свого рішення навчальні програми з позашкільної освіти, що затверджені закладами освіти (педагогічними радами), іншими суб'єктами освітньої діяльності. Автори цієї навчальної програми, Український державний центр позашкільної освіти надають дозвіл і згоду на її використання в освітній діяльності та освітньому процесі усім суб'єктам, а також на розроблення власних навчальних програм, що можуть базуватись на ній.

Початковий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	2	4
2.	Види та способи оздоблення одягу	4	2	6
3.	Основи колористики	2	12	14
4.	Основи ручного шиття	2	6	8
5.	Аплікація	4	14	18
6.	Основи в'язання гачком	2	20	22
7.	Бісероплетіння	1	7	8
8.	Вишивка	5	29	34
9.	Творча майстерня	-	28	28
10.	Підсумок	2	-	2
Разом:		24	120	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (4 год.)

Теоретична частина. Традиційні та сучасні види української вишивки. Художнє освоєння та естетичне осмислення української традиційної вишивки та її втілення в сучасному костюмі. Паралельний розвиток візуальних мистецтв та мистецтва вишивання.

Правила поведінки в колективі. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації робочого місця. Організаційні питання. Правила безпеки життєдіяльності.

Практична частина. Огляд виставки творчих робіт вихованців минулих років навчання.

2. Види та способи оздоблення одягу (6 год.)

Теоретична частина. Одяг: історія виникнення та основні функції. Український національний одяг. Формування українського національного стилю. Основні (утворюючі форму та силует) і неосновні (оздоблювальні) деталі одягу.

Функціональний та естетичний аспекти одягу, єдність доцільності та краси, художня культура українського народу.

Види оздоблення: постійне (гудзики, вишивки, канти, бейки, рюші, плісе, гофре, складки, аплікації тощо) і з'ємне (краватки, пояси, коміри, манжети, вставки, декоративні квіти, шарфи тощо). Техніки художнього оздоблення одягу: декоративні строчки, аплікації, вишивка, в'язання, бісероплетіння тощо. Види спеціальних оздоблювальних матеріалів: мереживо, тасьма, шнури, сутаж, рулик, кант, помпони, бахрома, китиці, стрічки, штучні квіти тощо. Оздоблення фурнітурою: гудзиками; пряжками; декоративними кнопками; блочками; хольнітенами; блискавками. Традиційне оздоблення українського одягу.

Традиційний та сучасний одяг. Одяг повсякденного та святкового призначення. Ескіз-ідея. Аксесуари до одягу.

Практична частина. Міні-дослідження на тему «Види та способи оздоблення одягу» (за матеріалами періодичних видань, журналів мод та Інтернет-мережі). Гармонійне поєднання матеріалів, технік виконання, орнаменту, композиційного й колористичного вирішення.

3. Основи колористики (14 год.)

Теоретична частина. Базові поняття колористики. Основні кольори. Характеристики кольору: яскравість, насиченість, ясність (світлість), кольоровий тон. Відтінки кольору. Світлі та темні кольори. Теплі та холодні кольори. Активність та пасивність кольору. Ахроматичні та хроматичні кольори. Коло кольорів. Поєднання кольорів: гармонійне, контрастне, тональне. Додаткові кольори. Закони змішування кольорів. Характерні кольори для вишиванок в різних регіонах України.

Практична частина. Вправи (з використанням кольорових плям, кольорового паперу, тканини тощо) на підбирання гармонійних та контрастних, за яскравістю поєднань кольорів за кольоровим колом.

Міні-дослідження «Зміна насиченості кольору» (поступове додавання до фарб жовтого, блакитного, фіолетового та інших кольорів, фарби чорного та/або білого кольорів).

4. Основи ручного шиття (8 год.)

Теоретична частина. Історія шиття. Одяг та його оздоблення шиттям. Види ручних швів: з'єднувальні, закріплювальні, оздоблювальні (декоративні); тимчасові та постійні; односторонні та двосторонні. Поняття: прокол, стібок. Різновиди простих швів: «уперед голкою», «назад голкою», стебловий, тамбурний, козлик. Петельний шов. Матеріали, інструменти та обладнання для шиття. Види голок та ниток. Тканина: лицьовий і виворітний боки.

Поняття волого-теплової обробки. Праска та її призначення. Вибір режиму прасування. Основні операції волого-теплової обробки. Правила безпеки під час роботи з колючими, ріжучими предметами та електроприладами.

Практична частина. Вправи для оволодіння навичками: добирання номера голок, номера та довжини ниток для виконання стібків, заправка нитки в голку, зав'язування вузла, пришивання гудзиків.

Виконання зразків ручних швів з одночасним чядобиранням ниток у контрасті по теплоті кольору. Оформлення альбому зразків різних видів ручних швів.

Вправи для оволодіння навичками волого-теплової обробки виробів з тканини (прасування, відпарювання зразків).

5. Аплікація (18 год.)

Теоретична частина. Типологія аплікацій: за матеріалами, за об'ємом, за технологією виготовлення, за тематикою, за призначенням, за способом кріплення. Основа (фон) аплікації. Геометричні фігури та тіла. Додаткові елементи аплікації. Техніка виконання паперової та кравецької аплікації. Матеріали та інструменти. Правила безпеки при користуванні ріжучими та колючими інструментами, клеєм.

Поняття ескізу, малюнку. Поняття композиції. Закон єдності та супідрядності. Композиційний центр. Засоби гармонізації композиції (масштаб, пропорційність, ритм; контраст, нюанс, тотожність). Пропорції: арифметичні, геометричні, гармонійні, золотий перетин. Акценти.

Аплікація в традиційному українському одязі.

Практична частина. Вправи на оволодіння навичками роботи з ножицями: вирізування геометричних фігур, вирізування по контуру.

Виготовлення аплікацій з паперу, тканини «Пори року»: виконання ескізу (малюнку), добирання матеріалу за кольором та фактурою, перенесення малюнка на основу, вирізування та наклеювання або нашивання елементів, оформлення (оздоблення).

Оздоблення готового одягу аплікацією (за власним задумом).

6. Основи в'язання гачком (22 год.)

Теоретична частина. В'язання гачком як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Інструменти та матеріали для в'язання гачком, види в'язальних гачків. Базові прийоми в'язання гачком: початок в'язання, повітряна петля, простий стовпчик, стовпчик з одним і більше накидами, півстовпчик, ланцюжок з повітряних петель, дужки з повітряних петель, кільце, зменшення петель. Види візерунків: щільні, ажурні, філейні. Схеми плетіння, умовні позначення. Принцип плетіння кола, квадрата. Способи та послідовність з'єднання деталей.

Засоби декоративного оздоблення виробу: фактура (наприклад, ажурність), колір. Оздоблення готових виробів. Виготовлення з'ємних оздоблювальних деталей, в'язаних гачком: комірців, манжет тощо.

Практична частина. В'язання зразків візерунків. Вправи на вив'язування мережива та/або зубців по краю виробу.

В'язання гачком виробів для оздоблення одягу (комірців, манжетів, прикрас тощо) в світлих та темних (контрастних за яскравістю) кольорах одного тону:

вибір моделі виробу, підбір інструментів і матеріалів, в'язання деталей, з'єднання деталей.

7. Бісероплетіння (8 год.)

Теоретична частина. Історія бісероплетіння. Популярність розшивання бісером українського національного одягу в середньовіччі. Види виробів з бісеру. Композиція узору виробів з бісеру. Види бісеру (розмір, колір). Відмінність між бісером і намистинами. Основні техніки бісероплетіння: паралельне плетіння; голчасте плетіння; плетіння петельками; плетіння дугами. Інструменти та пристосування. Правила безпеки під час роботи з голками. Схеми плетіння, умовні позначення.

Вироби з бісеру для оздоблення одягу: квіти, аплікації, накладні прикраси, стрічки, підвіски тощо. Послідовність виготовлення виробів з бісеру: задум, ескіз, вибір матеріалів та способу виготовлення.

Практична частина. Вправи для оволодіння навичками бісероплетіння: паралельне плетіння (гострі пелюстки («Волошка»), овальні пелюстки («Троянда», «Фіалка»), голчасте плетіння («Гілочка з ягідками»), плетіння петельками («Червона калина»), плетіння дугами («Мак польовий»).

Вправи на читання схем бісероплетіння. Виготовлення виробів з бісеру: добирання бісеру за розміром із врахуванням гармонії поєднаних кольорів за кольоровим колом, робота за схемами, оформлення.

Оздоблення одягу виробами із бісеру.

8. Вишивка (34 год.)

Теоретична частина. Вишивка: мистецтво та традиція; яскравість української народної вишивки. Поняття орнаменту. Рапорт орнаменту. Види орнаментів: геометричні, рослинні, антропоморфні, зооморфні, предметні, пейзажні. Орнаменти в історичному аспекті. Найпоширеніші орнаментальні мотиви в українській вишивці. Пропорційність і симетричність розташування елементів узору орнаменту. Збереження та примноження української культурної спадщина та сучасної народної культури через активне застосування вишивки в одязі, наданні йому яскравої індивідуальності, своєрідності та неповторності вишивкою.

Матеріали для вишивання: основа (тканина); матеріал, яким вишивають (нитки, паєтки, стеклярус, стрічки, бісер тощо). Схеми для вишивання. Інструменти й пристосування для вишивання. Фіксація тканини. П'яльці. Правила безпеки під час вишивання.

Техніки вишивання: поверхнево-нашивні (глухі) та наскрізні (ажурні); вільні та лічильні; однібічні та двобічні. Поверхнево-нашивні шви: штапівка, оксамитовий шов, хрестик прямий та хрестик косий, качалочки, лічильна гладь, заволікання, занизування, низь, ретязь, набирування тощо. Техніки вишивання

паетками та стеклярусом. Способи перенесення рисунка на тканину. Технологія оздоблення одягу вишивкою.

Практична частина. Замальовування зразків швів олівцями на папері в клітинку. Виконання зразків швів (штапівка, оксамитовий шов, хрестик прямий та хрестик косий, качалочки, лічильна гладь, заволікання, занизування, низь, ретязь, набирування тощо) нитками, вибраними на основі гармонійного поєднання кольорів за дванадцятипроменевим колом (наприклад: зеленим, помаранчевим та фіолетовим) на тканині ахроматичного (нейтрального) кольору.

Продовження оформлення альбому зразків оздоблювальних ручних швів.

Волого-теплова обробка.

Вишивання паетками (за зразком). Розроблення ескізу малюнка в контрастних тонах кольорів (наприклад: жовтий – фіолетовий) та його вишивання (за власним задумом).

Вишивання стеклярусом (за зразком). Розробка ескізу малюнка за мотивами рослинного орнаменту та його вишивання (за власним задумом).

Оздоблення одягу та його елементів: вишивання хусток, комірців, кишень, манжет, поясів, кокеток, краваток тощо.

9. Творча майстерня (28 год.)

Практична частина. Розроблення та презентація ескізів оздоблення одягу різного призначення.

Оздоблення елементів одягу (манжетів, коміру, кишень, кокетки, поясу), вивченими техніками: аплікацією, вишивкою, в тому числі українським орнаментом, плетінням (мереживом, зубчиками) (за зразком та за власним задумом).

Підготовка творчих робіт та участь у конкурсах і виставках. Екскурсії до музеїв та на виставки.

10. Підсумок (2 год.)

Теоретична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- основи композиції;
- види робіт з папером;
- назви геометричних тіл та фігур;
- техніку аплікаційних робіт;
- види орнаментів;
- історію української вишивки;
- традиційну символіку української вишивки;

- інструменти для ручної праці;
- правила безпечного користування інструментами й пристосуваннями для оздоблення;
- поняття: прокол, стібок, шов;
- види та особливості технік виконання ручних швів в українській вишивці;
- матеріали для вишивання;
- основи колористики;
- гармонійні сполучення кольорів у вишивці;
- прийоми плетіння гачком;
- інструменти та матеріали при роботі з бісером;
- умовні позначення на схемах бісероплетіння;
- види та способи оздоблення одягу;
- засоби декоративного оздоблення виробу;
- традиції української народної вишивки.

Вихованці мають уміти та застосовувати:

- безпечно користуватись інструментами та приладдям для оздоблення;
- читати ескізи та схеми й виконувати за ними вишивку;
- розрізняти темні та світлі, теплі та холодні, хроматичні та ахроматичні кольори, добирати додаткові кольори за кольоровим колом;
- виготовляти прості та об'ємні аплікації;
- виконувати ручні шви, розрізняти лицьовий та зворотній бік тканини;
- володіти прийомами вишивки початкових швів;
- в'язати та оздоблювати вироби гачком;
- виготовляти вироби з бісеру;
- вишивати нитками, паєтками та стеклярусом;
- втілювати в самостійній практичній роботі набуті знання та вміння.

Вихованці мають набути досвід:

- організації робочого місця;
- виготовлення аплікацій з паперу та тканини;
- виготовлення оберегів;
- в'язання гачком;
- вишивання елементів одягу;
- виконання простих виробів з бісеру;
- самостійного виготовлення робіт за власними ідеями;
- участі у конкурсах, виставках.

**Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Машинні шви	2	6	8
3.	Основи в'язання спицями	3	27	30
4.	Конструювання та пошиття	6	76	82
4.1.	Спідниці	2	22	24
4.2.	Сорочки	2	22	24
4.3.	Сукні	2	32	34
5.	Оздоблення виробів	6	24	30
5.1.	Вишивка стрічками	2	8	10
5.2.	Вишивка бісером	2	8	10
5.3.	Розшивання квітами «канзаші»	2	8	10
6.	Костюм	3	27	30
7.	Творча майстерня	-	30	30
8.	Підсумок	3	-	3
	Разом:	26	190	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Український народний стрій. Вивчення та відродження класичної спадщини мистецтва - української народної вишивки. Конструювання, пошиття та оздоблення сучасного одягу. Формування художньо-стилістичних засобів шиття. Технічні прийоми виконання орнаментальних вишивок та регіональні особливості української вишивки. Доповнення до одягу.

Правила поведінки в колективі. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації робочого місця. Організаційні питання. Правила безпеки життєдіяльності.

2. Машинні шви (8 год.)

Теоретична частина.

Матеріали та інструменти. Знайомство з графічним зображенням та видами машинних швів.

З'єднувальні машинні шви: зшивні, настрочні, подвійні, накладні, запошивні.

Крайові машинні шви: обшивні, обкantuвальні, підгинальні.

Декоративно-оздоблювальні шви: рельєфні, з кантом, складки. Сучасні можливості вишивальної техніки.

Практична частина. Виконання зразків машинних швів. Волого-теплова обробка. Оформлення альбому зразків різних видів машинних швів.

3. Основи в'язання спицями (30 год.)

Теоретична частина. Історія розвитку в'язання спицями. Вироби з домашньої шерсті (сирові, вибілені, строкато в'язані). Забарвлення фабричних ниток: однотонне, принтове строкате, меланжеве, твідове, градієнтне (батик).

Типологія в'язаних виробів: одягового та інтер'єрного призначення.

Пряме в'язання. Матеріали та інструменти. Пряжа: вовняна, бавовняна, синтетична. Відповідність пряжі спицям. Основи в'язання: набір петель початкового ряду, лицьова та виворітна петлі, накиди, крайні петлі. Пров'язування останнього ряду петель. Зразки. Рапорт узору. Розрахунок петель. Схеми в'язання узорів. Умовні позначення на схемах.

Технологія виготовлення шарфа та/або хустини. Розроблення моделі, вибір схеми узору, добирання матеріалів та інструментів, з'єднання деталей. Шарф та/або хустка як доповнення до верхнього одягу. Вишивання в'язаних виробів.

Практична частина. Розрахунок петель та пров'язування зразка за узорами: панчішна в'язка, хусткова в'язка, узор «сіточка».

Вибір моделі однотонного шарфа та/або хустини, виконаної меланжевими нитками (за власним задумом) з урахуванням ансамблю верхнього одягу.

В'язання шарфа та/або хустини, оздоблення виробу маленькими зубчиками по периметру, виконаними гачком.

4. Конструювання та пошиття (82 год.)

4.1. Спідниці (24 год.)

Теоретична частина. Поясні вироби. Види спідниць. Традиційне розміщення оздоблення на українських поясних виробках. Поняття викрійки. Правила зняття мірок: основні та допоміжні. Послідовність зняття мірок та правила запису вимірювань. Викрійка спідниці («півсонце», «сонце», прямої двошовної). Припуски. Виточки. Побудова креслення спідниці прямого силуету в натуральну величину. Перевірка креслень та індивідуальне моделювання.

Технологічна послідовність пошиття спідниці: обробка основних вузлів і деталей виробу (виточок, швів, застібки, поясу, шліци, підшивка низу, остаточна обробка).

Види машинних швів й їх застосування. Крайові шви. Оздоблювальні шви. З'єднувальні шви. Обробка зрізу строчкою «піке». Виконання машинної петлі. Технічні вимоги до виконання машинних робіт.

Дефекти при обробці спідниці та способи їх усунення.

Практична частина. Зняття мірок. Креслення викрійки спідниці «півсонце» або «сонце». Підготовка тканини до розкрою. Розкроювання. Зшивання деталей спідниці. Підготовка та проведення першої примірки. Обробка швів та застібки. Виготовлення поясу та вметування його в спідницю. Проведення другої примірки. Обробка поясу спідниці. Обробка низу виробу. Волого-теплова обробка. Оздоблення низу готового виробу паетками або мереживом, виконаним гачком (за вибором). Проведення мініконкурсу на кращий виріб.

4.2. Сорочки (24 год.)

Теоретична частина. Мірки, необхідні для викрійки літньої сорочки. Сорочка - головна складова традиційного українського одягу. Узвичаєне розміщення оздоблення на українській сорочці. Поняття моделювання. Побудова викрійки та моделювання літньої сорочки. Послідовність пошиття літньої сорочки. Особливості обробки вузлів і деталей (волого-теплова обробка деталей крою, застібки, манжетів). Технологічна послідовність пошиття літньої сорочки. Правила безпеки.

Практична частина. Побудова креслень літньої сорочки у масштабі. Побудова креслень у натуральну величину. Перевірка викрійок та індивідуальне моделювання літньої сорочки. Викроювання літньої сорочки. Зшивання деталей літньої сорочки. Підготовка до першої примірки. Проведення першої примірки. Усунення дефектів. Обробка всіх швів. Обробка застібки. Проведення другої примірки. Кінцева обробка горловини. Обробка низу літньої сорочки. Виметування петель, пришивання гудзиків. Волого-теплова обробка.

4.3. Сукні (34 год.)

Теоретична частина. Плечові вироби. Сучасні українські вишиті сукні. Відомі українські художниці-майстрині ХХ століття. Мірки, необхідні для крою сукні. Побудова викрійки та моделювання. Підготовка тканини до розкроювання. Особливості обробки вузлів і деталей (волого-теплова обробка деталей крою, підкрійна обметка). Технологічна послідовність пошиття сукні. Правила безпеки.

Практична частина. Зняття мірок. Побудова викрійки та моделювання літнього сукні у масштабі. Побудова креслень у натуральну величину. Перевірка викрійок та індивідуальне моделювання. Підготовка тканини до розкроювання та її розкроювання. Зшивання деталей сукні. Підготовка виробу до примірки. Обробка всіх швів. Обробка верхнього зрізу підкрійною обметкою. Обробка низу виробу. Виготовлення горловини та прокладання оздоблювальних стрічок. Волого-теплова обробка. Оздоблення сукні багатоколірною аплікацією. Орнамент (малюнок). Аплікації в стилі українського авангарду. Послідовність виконання

аплікації: добирання матеріалів, переведення малюнку, вирізання, приметування швом «уперед голку», обшивання петельним швом.

Міні конкурс готових дитячих виробів.

5. Оздоблення виробів (30 год.)

5.1. Вишивка стрічками (10 год.)

Теоретична частина. Історія вишивки стрічками як частина історії української вишивки. Популярність рослинних орнаментів в українській вишивці. Види стрічок та основи (тканини) для вишивання. Структура та щільність тканини. Фіксація тканини. П'яльці. Способи перенесення малюнка на тканину. Матеріали та інструменти. Голки та додаткові інструменти. Правила безпеки.

Види швів та стібків. Основні вузли та стібки: протягування стрічки в голку, стрічковий стібок, декоративний та «французький» вузли, шов «петля», стебловий шов. Способи декорування виробів.

Практична частина. Вишивання стрічками квітів: ромашка, сонях, мальва, колосок, дзвіночок, мак. Розробка композиції, виконання малюнку (ескізу); добирання матеріалів (стрічок, тканини, ниток; голок), перенесення малюнка на тканину, декорування виробу (рамка, картинка, листівка). Оздоблення шарфів, хустин, подолу спідниць вишитим орнаментом із атласної стрічки (використання технік декоративний та «французький» вузли, швів «петля» та стебловий).

5.2. Вишивка бісером (10 год.)

Теоретичні частина: Вишивання бісером як вплив європейських традицій на українську народну вишивку. Види бісеру (за країною походження): японський, чеський, тайванський тощо. Види ниток: льон-лавсан, бавовна-лавсан, капрон.

Декорування тканини бісером: основні способи нашивання бісеру. Способи закріплення ниток на початку та в кінці роботи. Техніка вишивки бісером на тканині по контуру. Синтетична канва, її застосування. Бісерні голки. Флізелін. Схеми узорів для вишивання бісером.

Види швів для вишивання бісером по тканині: «в прикріп», гладдевий, монастирський тощо. Вишивка бісером по в'язаному полотну. Зразки виробів, вишитих бісером. Техніки вишивання бісером по в'язаному полотну. Види швів для вишивки бісером по в'язаному полотну: вперед голку, назад голку, стебловий, монастирський, «в прикріп» тощо.

Практична частина: Вибір деталей одягу для декорування вишивкою бісером: на футболці; на кутах коміра (елементом узору) сукні або блузки; на джинсах. Використання схем узорів. Виконання декору одягу в контрастних тонах, наприклад: світлого та темного кольору одного відтінку; жовтого, червоного та синього тощо. Приклеювання флізеліну. Перенесення малюнку на виріб. Вишивка бісером обраних елементів одягу (за зразком).

Обрання варіанту декору джинсів елементами ірландського мережива (візерунок «Пейслі»). Виконання декорування (за зразком).

Вишивання бісером на в'язаному полотні за нанесеним малюнком в контрастних тонах. (за зразком та за власним задумом).

Вишивання бісером (за зразком). Розробка власного малюнку за мотивами рослинного орнаменту. Вишивання за власним малюнком.

5.3. Розшивання квітами «канзаші» (10 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення «канзаші». Взаємовплив культур. Рослинні орнаменти в українській вишивці. Колірна гама та форма квітів. Види пелюсток: гострі, круглі. Матеріали, інструменти та фурнітура: атласні стрічки, органза, фатин, стрази, паєтки, бісер для вишивання. Особливості матеріалів для виготовлення квітів в техніці «канзаші». Додаткові елементи декору. Основні принципи роботи.

Практична частина. Вправи на набуття навичок виготовлення квітів «канзаші»: розрізання атласних стрічок на квадрати; складання пелюстки з квадрата; обпалювання кінців та місць з'єднання; збирання пелюсток на міцну нитку; приклеювання до основи (з фетру, кола з картону, обтягнутого атласом в тон квітки), оформлення центру квітки; додавання декору; кріплення (приклеювання, пришивання) до основи (шпильки, брошки, обідка тощо).

Виготовлення квітів з різними видами пелюсток: круглих, з гострим кінцем, вузьких, перевернутих, гострих плоских, квадратних зі вставкою, видовжених, круглих зі зборками, круглих з отворами, закручених, вивернутих, із завитком, а також листя троянди та добирання кольорів за власним задумом.

6. Костюм (30 год.)

Теоретична частина: Поняття костюму. Формування українського національного стилю. Роль та значення народного декоративного мистецтва в культурі. Правила добирання фасонів виробів залежно від особливостей фігури. Послідовність виготовлення костюму. Оздоблення костюму вишивкою. Ескіз-ідея.

Практична частина. Добирання фасонів, крою виробів в журналах мод та в Інтернеті. Визначення композиційних ліній в обраному костюмі. Малювання моделей. Засоби художньо-образної виразності, емоційного впливу та закономірностей розвитку українських національних елементів в костюмі, самобутність, національна своєрідність. Сучасні тенденції в українській вишивці. Обрання засобів виразності костюму. Обрання силуету. Малювання обраної моделі. Формування композиційних ліній обраних моделей оздоблювальними деталями. Розробка ескізу та викрійки обраної моделі: спідниці, сарафану вибраного силуету. Пошиття виробу.

Вибір виду оздоблення деталей виробів у одній із вивчених технік. Оздоблення одягу деталями, виконаними у вивчених техніках: в'язані деталі, вишивка по подолу, аплікація бісером тощо. Виготовлення доповнень до костюму: шарфів, кольорових нашійних хусток тощо в етностилі.

7. Творча майстерня (30 год.)

Практична частина. Виконання ескізу фігури людини. Виконання художніх вправ (наприклад, на поєднання футболок із джинсами). Конструктивні та композиційні (декоративні) лінії в одязі. Поняття силуету. Ескізне копіювання силуету та деталей одягу. Оздоблювальні деталі як засоби формування композиційних ліній в одязі.

Оздоблення футболок: об'ємними квітами, плетеними гачком в контрастних додаткових кольорах (червоний – зелений, помаранчевий – синій тощо); розшивання горловини різнокольоровим бісером; вишивання орнаменту сріблястими паетками; виконання надрізів та перфорації у стилі гранж (за власним задумом).

Оздоблення джинсів: вишивання стебловим або тамбурним швами зооморфних або антропоморфних малюнків-орнаментів контрастними нитками або нитками в тон; оздоблення дірки в джинсах мереживом, плетеним гачком; оздоблення потертих швів у джинсах шовковою стрічкою (синього або жовтого кольору) швом «вперед голку»; оздоблення джинсів білим бісером різного розміру або сріблястими паетками (за власним задумом).

8. Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- загальні правила вирізування;
- основи паперопластики;
- правила безпечного користування інструментами та електроприладами при виконанні швейних робіт;
- матеріали, інструменти та прилади для в'язання, шиття та оздоблення;
- основні стібки та шви у вишивці стрічками;
- техніку виготовлення квітів «канзаші»;
- основні правила та прийоми в'язання на спицях;
- схеми в'язальних узорів;
- основні властивості тканин, правила розкроювання;
- способи з'єднання деталей з тканин;
- побудову викрійок спідниць, сорочок, сарафанів;
- прийоми моделювання на основі викрійки;
- способи обробки вузлів та деталей;
- послідовність пошиття виробів;
- способи оздоблення виробів з паперу, тканини, трикотажного полотна.

Вихованці мають уміти та застосовувати:

- виготовляти витинанки;
- перенести малюнок на тканину;
- вишивати стрічками;
- добирати матеріали за їхніми властивостями, кольором та фактурою;
- володіти прийомами в'язання на спицях;
- в'язати узори за схемами на спицях;
- зв'язати та оздобити шарф, хустку;
- побудувати викрійки спідниць, сорочок, сарафанів;
- основні прийоми моделювання;
- розкрити тканину за викрійками;
- застосовувати на практиці знання з технології обробки та пошиття виробів;
- виготовляти штучні квіти в техніці «канзаші»;
- вміло підібрати елементи та матеріали при декоративному оздобленні виробів;
- виготовляти оздоблювальні елементи для шитих та в'язаних виробів у різних техніках;
- застосовувати отримані знання при самостійному створенні композицій з тканин, стрічок та декоративному оздобленні виробів.

Вихованці мають набути досвід:

- організації робочого місця;
- створення власних композицій та творчих робіт;
- виготовлення шарфа та/або хустки;
- в'язання виробу по колу;
- виготовлення прикрас за вивченими техніками;
- виготовлення й оздоблення елементів одягу та костюму;
- участі у конкурсах, виставках.

Основний рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	4	-	4
2.	Моделювання одягу на основі традиційного крою	4	6	10
3.	Українська вишивка	6	44	50
4.	Українська хустка	8	44	52
5.	Український жіночий народний одяг	6	16	22

6.	Конструювання та пошиття українського жіночого одягу	10	72	82
6.1.	Сорочка	6	44	50
6.2.	Спідниця	4	28	32
7.	Прикраси та доповнення до жіночого вбрання	2	24	26
7.1	Намисто	-	6	6
7.2	Вінок та стрічки	-	10	10
7.3	Крайка	2	8	10
8.	Підсумок	6	-	6
	Разом:	46	206	252

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (4 год.)

Теоретична частина. Українське народне мистецтво - генофонд сучасної культури, яке формує національну свідомість. Сучасні стилістичні особливості української художньої вишивки.

Правила поведінки в закладі. Правила безпеки. Організаційні питання.

2. Моделювання одягу на основі традиційного крою (10 год.)

Теоретична частина. Особливості крою українського народного вбрання.

Практична частина. Побудова основи жіночої сорочки. Моделювання сучасної української сорочки.

3. Українська вишивка (50 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з українською вишивкою. Історія української вишивки від часів Русі. Своєрідність і неповторність української вишивки. Вишивка - набуток української культури, який вирізняє українців серед інших цивілізацій.

Готуємось вишивати: матеріали, інструменти та обладнання для вишивки. Правила безпеки під час вишивання.

Закріплення нитки. Основні техніки виконання: початкових швів, оздоблювальних швів, непрозорих рахункових швів, прозорих рахункових швів, стелених рахункових швів з суцільним та несучільним покриттям тла. Мережка. Змережування. Особливості їх виконання.

Практична частина. Зразки початкових швів: уперед голку, козлик, стебловий, тамбурний.

Виконання зразків, оздоблювальних швів: ретязь, петельковий шов, вівсик.

Виконання зразків, непрозорих рахункових швів: хрестик коси.

Виконання зразків, прозорих рахункових швів: вирізування, сліпе вирізування, виколювання, зерновий вивід, шов кочелистий.

Виконання зразків, стелених рахункових швів з суцільним та несучільним покриттям тла: занизування, набирування, лиштва, гладь коса. Розширення технік виконання.

Виконання зразків, мережок: прутик одинарний та подвійний, стовпчик, ляхівка та вчимося змережувати полотна.

4. Українська хустка (52 год.)

Теоретична частина. Українська хустка - жіночий аксесуар в етнічному стилі. Хустка в українській обрядовості. Різновиди хусток. Способи пов'язування хусток. Хустка в сучасній моді.

Практична частина. Виготовлення сучасного одягу в етностилі з українських хусток. Виготовлення хустки: тканина, вибір розміру, нанесення малюнку на полотно, вишивка, обробка країв хустки, китиці, волого-теплова обробка.

Міні конкурс готових виробів.

5. Український жіночий народний одяг (22 год.)

Теоретична частина. Вивчення традицій українського народного костюму та художньої вишивки. Збереження українського традиційного народного мистецтва як генофонду духовності.

Ознайомлення з поняттям український жіночий народний одяг та його регіональними особливостями. Регіональні особливості української вишивки. Сорочка. Плахта. Запаска. Корсетка.

Практична частина. Малювання ескізів українського жіночого народного вбрання: сорочки, плахти, запаски, корсетки.

6. Конструювання та пошиття українського жіночого одягу (82 год.)

6.1. Сорочка (50 год.)

Теоретична частина. Правила зняття мірок: основні та допоміжні. Припуски для швів. Креслення сорочки. Композиція вишивки в загальній схемі сорочки. Колористичне вирішення.

Поняття деталей сорочки: сорочка, уставки (полики), рукави, ластка (клинці або вставки під рукавом).

Технологічна послідовність вишивки та пошиву сорочки.

Практична частина. Зняття мірок. Креслення викрійки сорочки на свій розмір. Розкрій. Обробка деталей виробу. Нанесення малюнку (майбутньої вишивки) на деталі сорочки. Вишивка деталей сорочки. Волого-теплова обробка

деталей сорочки. Підготовка та проведення примірки, усунення недоліків. Змережування деталей сорочки. Волого-теплова обробка виробу.

6.2. Спідниця (32 год.)

Теоретична частина. Мірки, необхідні для крою спідниці. Побудова креслення та моделювання. Особливості обробки деталей. Волого-теплова обробка деталей крою.

Технологічна послідовність обробки спідниці. Правила безпеки.

Практична частина. Зняття мірок. Креслення викрійки спідниці. Підготовка тканини до розкрою. Розкроювання. Зшивання деталей спідниці. Підготовка та проведення першої примірки. Обробка швів та застібки. Виготовлення поясу та вметування його в спідницю. Проведення другої примірки. Обробка поясу спідниці. Обробка низу виробу з підкладкою та пришивання стрічки. Волого-теплова обробка.

Міні конкурсу на кращий виріб. Оцінювання якості виробів.

7. Прикраси та доповнення до жіночого вбрання (26 год.)

7.1. Намисто (6 год.)

Практична частина. Демонстрація традиційних українських намист. Виготовлення коралового, червоного або бурштинового намиста. Застосування дукачів (срібної / золотої монети з вушком, які нанизуються поміж намистин.

7.2. Вінок та стрічки (10 год.)

Практична частина. Демонстрація традиційних українських вінків. Виготовлення вінка із живих квітів (волошка, мак, дика троянда тощо), прикрашених шовковими повноколірними стрічками, виразними та яскравими.

7.3. Крайка (10 год.)

Теоретична частина. Ткацтво як мистецтво. Ознайомлення з історією виникнення крайки.

Практична частина. Відвідування музею Гончара або інших регіональних етнографічних музеїв.

8. Підсумок (6 год.)

Теоретична частина. Глибинний зв'язок з традиціями народної вишивки, збереження і подальший розвиток української культури вишивання. Збереження духовності через українське традиційне народне мистецтво вишивання - великого надбання української культури. День української вишиванки - демонстрація української національної самоідентифікації.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правила безпечного користування інструментами та приладами;

- прийоми композиційного рішення в оздобленні;
- правила поєднання матеріалів композиції;
- кольорові сполучення у вишивці;
- поняття: прокол, стібок, шов;
- особливості технік швів та мережок в українській вишивці;
- основні терміни, операції при швейних та волого-теплових роботах;
- основні властивості тканин, правила розкроювання;
- побудову креслення спідниць та сорочок в традиційному стилі;
- прийоми моделювання;
- способи обробки вузлів та деталей;
- способи з'єднання деталей одягу в традиційному стилі (змережування);
- історію української вишивки.

Вихованці мають уміти та застосовувати:

- оволодіти прийомами вишивки стрічками;
- оволодіти техніками вишивки швів та мережок;
- виконувати креслення спідниць та сорочок;
- розкрити тканину за викрійками;
- визначати акцент, композиційний центр малюнку;
- виготовляти оздоблювальні елементи одягу в українському стилі.

Вихованці мають набути досвід:

- пошиття виробів;
- оздоблення виробів українському стилі;
- вишивання орнаментів на деталях виробів;
- виготовлення прикрас та доповнень до одягу в українському стилі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкович М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво / Антонович Є. А. – Підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. – Львів : Світ, 1992. – 250 с.
2. Батраченко Н. В., Головінов В. П., Каменєва Н. М. Технологія виготовлення жіночого одягу / Н. В. Батраченко. – Підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. – К. : Вікторія, 2000. – 512 с.
3. Бісерне оздоблення народного одягу гуцулів ХІХ – початку ХХІ ст.: типологічні та художні особливості // *Łemkowie, Wojkowie, Huculi, Rusini – historia, współczesność, kultura materialna i duchowa.* – Słupsk : Akademia Pomorska w Słupsku ; Tyrsa Sp. z o. o., 2016. – Т. VI. – С. 377-395.
4. Волощук А. С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості / А. С. Волощук. – К. : Педагогічна думка, 1998.

5. Воропай О. Звичаї нашого народу. / О. Воропай.– К. : Оберіг, 1991. – 200с.
6. В'язання гачком як вид декоративно-ужиткового мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://narodna-osvita.com.ua/7426-vyazannya-gachkom-yak-vid-dekorativno-uzhitkovo-go-mistectva.html> (дата звертання 16.12.2024)
7. Гасюк О. О. Художнє вишивання / О. О. Гасюк, М. Г. Степан. – К. : Вища шк., 1981. – 240 с.
8. Декоративно-ужиткове мистецтво: слов. в 2 т.– Львів: Афіша, 2000. – 364 с.
9. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка. Західні області УРСР / Р. В. Захарчук-Чугай. – К. : Наук. думка, 1988. – 192 с.
10. Історія бісероплетіння [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://www.tk-furniture.com.ua/istoriya-biseropletinnya/> (дата звертання 16.12.2024)
11. Кара-Васильєва Т. В. Українська вишивка. / авт.-упор. Т. В. Кара-Васильєва. – К. : Мистецтво, 1993. – 264 с.
12. Кара-Васильєва Т. В. Історія української вишивки. Т. В. Кара-Васильєва. – К. : Мистецтво, 2008. 464 с.
13. Ковальов О. Є. Методика викладання декоративного мистецтва у початковій школі. / О. Є. Ковальов. – Суми : ВВП «Мрія-1» ЛТД, 1997.
14. Кузан Н., Савка Л. Етнодизайн в одязі: Тексти лекцій. – Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2008. – 220 с.
15. Ліщинська-Кравець Г. Л. Техніки вишивання // Початкова дизайн-освіта: готовність учителя до організації художньої праці з обдарованими учнями // кол. монографія за ред. В. П. Тименка. К. : ТОВ «Інформаційні системи», 2010 С. 335-382.
16. Мельник Л. М., Конотоп А. С., Кизимчук О. П. Застосування традиційних національних елементів оздоблення в сучасному одязі. Київський національний університет технологій та дизайну. Art and Design № 2, 2018. – науковий фаховий журнал «Технічні науки». Серія «Мистецтвознавство».
17. Мова та графіка українського орнаменту: навч.-метод. посібн. – К. : Альтернативи, 2003. – 144 с.; іл.
18. Навчальна програма з позашкільної освіти «Українська народна вишивка» / А. П. Брега – Житомир: Житомирський ЦТДМ, 2014. – 22 с.
19. Навчальні програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку: вип. 2 / за ред. Биковського Т. В., Шкури Г. А. – К. : УДЦПО, 2018. – В. 2. – 267 с.
20. Найден О. С. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність. Функціональні особливості. / О. С. Найден – К. : АртЕк. – 1999, – 257 с.
21. Подільська народна вишивка: Етногр. аспект \ ред. О. М. Козакевич. –Кам'янець Подільський: ПП «Медобори-2006», 2010. – 336 с., іл.

22. Полотняний літопис України: Семантика орнаменту українського рушника. – 2-ге вид., доповн. – Черкаси : БРАМА, Вид. Вовчок О. Ю., 2003. – 224 с., іл.

23. Програми з позашкільної освіти / за заг. ред. к.п.н. Л. В. Тихенко – Суми : Університетська книга, 2004.– 316 с.

24. Сорокіна Л. М. Учись вишивати / Л. М. Сорокіна ; пер. р рос. Г. В. Брезницької ; мал. Л. М. Сорокіної, А. В. Сорокіної. – К. : Освіта, 1992. – 79 с.

25. Таємниці вишитих візерунків [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://ru.calameo.com/read/003306734fedd5562ba88/> (дата звертання 16.12.2024)

26. Українське народне вишивання: навч. посібн. / К. Р. Сусак, Н. А. Стеф'юк. – К. : Наук. світ, 2006. – Бібліогр.: с. 279-281. – 281 с.

27. «Український одяг»: практичні поради, рисунки, взори «Одяг козацької доби» / К. Антонович. – Торонто.

28. Федорчук О. Бісер у декорі традиційного одягу українців. // Народознавчі зошити. – 2012. – № 3 (105). – С. 452-468.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

	Основне обладнання	Кількість
Аплікації		
<i>Матеріали</i>		
1.	Ватман	20 шт.
2.	Клей ПВА	20 шт.
3.	Клейонка для столів	10 шт.
<i>Інструменти</i>		
1.	Лінійка дерев'яна 30 см	20 шт.
2.	Ніж для паперу	20 шт.
3.	Ножиці	20 шт.
4.	Щіточка для клею	20 шт.
<i>Пристосування</i>		
1.	Рамки для оформлення аплікацій різних розмірів	20 шт.
<i>Таблиці і плакати</i>		
1.	Правила безпеки	1 компл.
Швейна справа		
<i>Матеріали</i>		
1.	Тканини різної фактури та кольору	за потребою
2.	Картон	10 лист.
3.	Клей ПВА, силіконовий	10 фл.

4.	Крейда для розкрою	10 шт.
5.	Мішковина	за необх.
6.	Нитки різного кольору	50 шт.
7.	Олівці прості	20 шт.
8.	Поролон	за необх.
9.	Ручки	20 шт.
10	Фурнітура різної фактури	за необх.
<i>Інструменти</i>		
1.	Голки різного розміру	10 наб.
2.	Ножиці побутові	20 шт.
3.	Наперсток	20 шт.
4.	Лінійки дерев'яні	20 шт.
5.	Сантиметрові стрічки	10 шт.
6.	Лекала, викрійки	20 шт.
<i>Таблиці і плакати</i>		
1.	Правила безпеки для гуртка	1 компл.
2.	Схеми побудови виробів	10 компл.
3.	Технологічні карти	20 шт.
<i>Обладнання</i>		
1.	Швейна машина	10 шт.
2.	Обметувальна машина	1 шт.
3.	Праска	5 шт.
4.	Прасувальна дошка	5 шт.
5.	Манекен	2 шт.
Сучасні техніки рукоділля		
<i>Матеріали</i>		
1.	Фарби	20 шт.
2.	Серветки паперові	20 компл.
3.	Клей	10 фл.
4.	Фарби для кракелюра	20 шт.
5.	Лак	10 фл.
<i>Інструменти</i>		
1.	Пензлик	20 шт.
2.	Ножиці	20 шт.
<i>Таблиці, плакати, інформаційні матеріали</i>		
1.	Інструкційні схеми	1 компл.

2.	Правила безпеки	1 компл.
3.	Журнали Burda	5 шт.
Бісероплетіння		
<i>Матеріали</i>		
1.	Набір бісеру	20 компл.
2.	Набір стеклярусу	20 компл.
3.	Набір ниток	10 компл.
4.	Набір капронових ниток	10 компл.
5.	Моток волосіні	20 шт.
6.	Калька (під олівець)	2 рул.
7.	Клей ПВА	10 шт.
<i>Інструменти</i>		
1.	Голка для бісеру	20 шт.
2.	Голка звичайна	20 шт.
3.	Наперсток	20 шт.
4.	Ножиці побутові	20 шт.
5.	Лінійка дерев'яна	20 шт.
6.	Пензлик	20 шт.
<i>Таблиці, плакати</i>		
1.	Види плетіння	1 компл.
2.	Правила безпеки	1 компл.